

ΘΑΝΑΣΗΣ ΔΟΥΜΑΚΗΣ

ΤΟ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ «ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΟΥΚΑ ΣΑΔΟΥΚΑ»

Η ίδρυσή του

Στις 27 Απριλίου του έτους 1950 εμφανίστηκε στον συμβολαιογράφο Αθηνών Ανδρέα Παιδάκη η Μαρία Χήρα Χρήστου Σαδούκα, το γένος Βλυσιάδου, οικοκυρά κάτοικος Π. Ψυχικού και δήλωσε ότι ο αποβιώσας την 3η Νοεμβρίου του έτους 1949 σύζυγός της Χρήστος Βασιλείου Σαδούκας, συνταξιούχος, γενικός επιθεωρητής Δημοσίων Έργων, άφησε στην ίδια την εντολή, όσο ακόμη ζούσε, να προβεί στη σύσταση φιλεκπαιδευτικού ιδρύματος που θα αποσκοπούσε στην οικονομική ενίσχυση των άπορων μαθητών που κατάγονται από την Ραψάνη Ολύμπου, γενέτειρα του πατέρα του συζύγου της, του Βασιλείου Λουκά Σαδούκα.

Το ζεύγος Χρήστου και Μαρίας Σαδούκα.

Σύμφωνα με τη Μαρία Σαδούκα, η σύσταση του ανωτέρω ιδρύματος αποτελούσε διακαή πόθο του αείμνηστου συζύγου της και συνάδει με το κληρονομικό της δικαίωμα, όπως αυτό προκύπτει από την ιδιόχειρη διαθήκη του συζύγου της με ημερομηνία 9 Δεκεμβρίου 1943. Η διαθήκη αυτή, που κηρύχτηκε κυρία με την υπ' αριθ. 9340/1949 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών, συντάχθηκε σε προχωρημένη ηλικία από τον σύζυγό της, είναι σύντομη και διαφαίνεται η ευγένεια ψυχής του διαθέτη.

Στη διαθήκη του ο Χρήστος Βασιλείου Σαδούκας αφήνει στον γαμπρό του, Σπύρο

Μαύρο, ένα οικοπέδο στο Π. Ψυχικό, προκειμένου να επαυξήσει την προίκα της ανεψιάς του, της Καίτης Σ. Μαύρου. Το υπόλοιπο της περιουσίας του κληροδοτεί στη σύζυγό του Μαρία, το γένος Ιωάννη Χρ. Βλυσιάδου. Εδώ ανήκει προφανώς και το έτερο ακίνητο στο Π. Ψυχικό, το οποίο αγοράστηκε από τον ίδιο ένα χρόνο πριν, το 1928, και το οποίο αποτελεί και το μοναδικό περιουσιακό στοιχείο του Ιδρύματος. Στη διαθήκη δεν γίνεται καθόλου λόγος για τη σύσταση φιλεκπαιδευτικού ιδρύματος. Φαίνεται ότι η ιδέα αυτή ωρίμασε αργότερα στο μυαλό του Χρήστου Σαδούκα, ο οποίος και την εκμυστηρεύτηκε στη σύζυγό του Μαρία και εκείνη, αμέσως μετά τον θάνατό του [1949], έσπευσε να εκπληρώσει στο ακέραιο την επιθυμία του συζύγου της. Όλα τούτα δείχνουν, ασφαλώς, το ακέραιο ήθος που διέκρινε και τους δύο αλλά και τις αρμονικές τους σχέσεις.

Η λειτουργία του Ιδρύματος

Το φιλεκπαιδευτικό ίδρυμα, το οποίο συστήθηκε με την υπ' αριθ. 16652/1950 πράξη του συμβολαιογράφου της Αθήνας Αριστέιδη Παιδάκη, φέρει την επωνυμία «Ίδρυμα Βασιλείου Λουκά Σαδούκα». Ο τίτλος του Ιδρύματος οφείλεται στην επιθυμία του Χρήστου Σαδούκα να τιμήσει τον πατέρα του, που καταγόταν από τη Ραψάνη. Με το Β. Δ της 1.2.1951 (ΦΕΚ 52/19.2.1951), το Ίδρυμα απέκτησε και την απαραίτητη για τη λειτουργία του νομική υπόσταση. Στα επτά άρθρα του καταστατικού του καθορίζονται με ακρίβεια: ο σκοπός της ίδρυσής του, ο τίτλος του, η διοίκηση και η λειτουργία του.

Σύμφωνα με το άρθρο 4, το Ίδρυμα θα διοικείται από τριμελή επιτροπή στην οποία πρόεδρος θα είναι ο αρχαιότερος εφέτης του Εφετείου της Λάρισας και μέλη ο εκάστοτε επιθεωρητής Δημοσίων Έργων και ο εκάστοτε επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης της περιφέρειας Λάρισας.

Μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος στα άρθρα 89 § 1,2 και 118 § 4,5 της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής (ΦΕΚ 84/Τ. Α/17.4.2001), πρόεδρος της επιτροπής ορίζεται δικαστικός αντιπρόσωπος ή πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν 2493/αρθρ. 2 ΒΒ/26.3.2002).

Σήμερα καθήκοντα προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής ασκεί η πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους κ. Βάνα Παπακωνσταντίνου, ενώ ως μέλη ορίστηκαν ο κ. Ιωάννης Καραμήτρος, δ/ντής της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και ο κ. Χρήστος Λυτροκάπης, Δ/ντής Τεχνικών Υπηρεσιών του Ν. Λάρισας.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 και μέχρι τον θάνατο της ιδρύτριας [1984], ανήκε στην ίδια η ψιλή κυριότητα της οικίας στο Π. Ψυχικό Αττικής, στην οδό Μαραθωνοδρόμων 49, επί οικοπέδου 1308 τ. μ. Μετά τον θάνατό της όλη η περιουσία περιήλθε στο Ίδρυμα.

Σύμφωνα με τα άρθρα 2, 5 και 6, σκοπός του Ιδρύματος είναι η διενκόνιση για την ολοκλήρωση των σπουδών στη Μέση Εκπαίδευση των άπορων και επιμελών μαθητών που κατάγονται από τη Ραψάνη. Ο αριθμός των μαθητών, οι οποίοι θα επιλέγονται, θα είναι ανάλογος με τα έσοδα του Ιδρύματος και σε κάθε περίπτωση η επικουρία θα είναι σημαντική. Η επιλογή θα γίνεται με βάση την οικονομική κατάσταση κάθε οικογένειας των μαθητών, αλλά και την επιμέλειά τους στο σχολείο. Ακόμη λαμβάνεται υπόψη εάν ο μαθητής και η οικογένειά του κατοικούν στη Ρα-

ψάνη.

Η Μαρία Σαδούκα απεβίωσε στις 27.11.1984 και από την ημερομηνία αυτή άρχισε η λειτουργία του Ιδρύματος. Ένα χρόνο πριν, όμως, (1.12.1983) συνέταξε τη διαθήκη της σε ηλικία 89 ετών, ενώπιον της συμβολαιογράφου της Αθήνας Μαρίας Δημ. Πολίτη, με την οποία άφησε ολόκληρη τη μερίδα της στο οικογενειακό της κτήμα της Ποσειδωνίας της Σύρου στα τρία ανίψια της: στο Γιάννη Δημ. Περσάκη, στη Γεωργία σύζυγο του Αντώνη Αρφάνη και στη Γιάννα, θυγατέρα του Δημητρίου Περσάκη. Δεν αναφέρεται διόλου στην κληρονομηθείσα από τον σύζυγό της οικία στο Π. Ψυχικό, για τον λόγο ότι το θέμα αυτό το είχε τακτοποιήσει με τη σύσταση του Φιλεκπαιδευτικού Ιδρύματος «Βασιλείου Λουκά Σαδούκα» τον Απρίλιο του 1950. Ήδη όμως πριν από το θάνατό της η ιδρύτρια, στις 15.8.1983, ενοικίασε το οίκημα του Ιδρύματος στον Αθανάσιο Σταμούλη, εκδότη βιβλίων, για μία πενταετία και με μηνιαίο μίσθωμα 20.000 δραχμές.

Έως το 1990 η Κοινότητα της Ραψάνης έδειξε ζωντανό ενδιαφέρον για τη λειτουργία του Ιδρύματος και επεδίωξε διά του προέδρου της Ιωάννη Χρυσικού, μέσω της Διοικούσας Επιτροπής, αφενός μεν να εισπράξει τα οφειλόμενα ενοίκια και αφετέρου να διευρύνει τους σκοπούς του Ιδρύματος, προκειμένου να διευκολύνονται οικονομικά και οι σπουδαστές των Α.Ε.Ι για την ολοκλήρωση των σπουδών τους. Με την από 29.2.1988 αίτησή του ενώπιον του Εφετείου στην Αθήνα ο πληρεξούσιος δικηγόρος του Ιδρύματος κ. Γ. Γαγάρας ζήτησε την τροποποίηση του ιδρυτικού καταστατικού, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο αρ. 2/1987 πρακτικό της Διοικούσας Επιτροπής, η οποία όμως απορρίφθηκε. Ο ενοικιαστής κατέβαλλε στο Ίδρυμα το ανωτέρω μίσθωμα μέχρι 30.11.89. Στις 11.7.1989 ανοίχθηκε λογαριασμός στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και εκδόθηκε το υπ. αριθ. 9585099 βιβλιάριο καταθέσεων στο όνομα του προέδρου της Κοινότητας Ραψάνης Ιωάννη Χρυσικού, όπου και κατατέθηκε το ποσό των 1.107.604 δραχμών, από νέες καταθέσεις και τους τόκους.

Έκτοτε και έως τις 5.2.1999 δεν συνεδρίασε η Διοικούσα επιτροπή του Ιδρύματος ούτε καταβλήθηκε άλλο ενοίκιο. Στις 5.2.1999 συνεδρίασε η Διοικούσα Επιτροπή υπό τη νέα της σύνθεση: τον εφέτη Λάρισας κ. Ευστάθιο Τσουκαλά, ως πρόεδρο της Δ. Ε και τους κ.κ. Πέτρο Ηλιάδη και Σωτήριο Καραμέτα, διευθυντές αντίστοιχα των Τεχνικών Υπηρεσιών και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ως μέλη, ενώ γραμματέας της Επιτροπής ορίστηκε ο κ. Αθανάσιος Δουμακής, λυκειάρχης τότε και πρόεδρος του Μορφωτικού Συλλόγου Ραψάνης. Η Δ. Ε αποφάσισε να κινηθεί δικαστικά με αγωγή κατά του ενοικιαστή Αθανασίου Σταμούλη, προκειμένου να απελευθερωθεί το οίκημα. Ο κ. Ευστάθιος Τσουκαλάς, κατά την περίοδο της θητείας του, επέδειξε ζωντανό ενδιαφέρον για την καλή λειτουργία του Ιδρύματος, αλλά παραιτήθηκε από τη θέση του προέδρου στις 19.6.2002 επικαλούμενος το ασυμβίβαστο ως προς την ιδιότητα του δικαστικού λειτουργού, σύμφωνα με τα άρθρα 1 § 2, 2 § 2 και 5 του ν. 2993/2002. Στη θέση του Ευσταθίου Τσουκαλά τοποθετήθηκε η κ. Βάνα Παπακωνσταντίνου, πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία ασκεί καθήκοντα προέδρου από τις 23.4.2003 μέχρι σήμερα.

Η Δ. Ε κατόρθωσε, εν τέλει, να ελευθερώσει το οίκημα, καθώς στις 24.7.2003 υπογράφηκε μεταξύ της Δ. Ε και του ενοικιαστή κ. Αθανασίου Σταμούλη η λύση μίσθωσης, ο οποίος κατέβαλε το ποσό των 13.100 ευρώ για τα καθυστερούμενα μισθώματα

στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Με τα χρήματα αυτά, καθώς και με το χρηματικό ποσό το οποίο κατατέθηκε σε βιβλιάριο του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου στο όνομα του τότε προέδρου Ιωάννη Χρυσικού που προαναφέραμε, η Δ. Ε είναι σε θέση σήμερα να καλύπτει τις στοιχειώδεις ανάγκες διαχείρισης του Ιδρύματος. Εξάλλου με τα χρήματα αυτά η Δ. Ε μπόρεσε για πρώτη φορά να ενισχύσει οικονομικά πέντε μαθητές του Γυμνασίου και Λυκείου Πυργετού, που κατάγονται από τη Ραψάνη. Σε ειδική τελετή, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Ραψάνη, στις 24 Ιουλίου 2003, η Δ. Ε παρέδωσε στους πέντε αυτούς μαθητές ισάριθμα βιβλιάρια του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου με το ποσό των 1.000 ευρώ στον καθένα.

Παρόλα αυτά, όμως, δεν κατέστη δυνατή μέχρι σήμερα η πλήρης αξιοποίηση του ακινήτου. Βασική αδυναμία όλων των κληροδοτημάτων είναι οι περίπλοκες και χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες. Σύμφωνα με το καταστατικό του Ιδρύματος, η παροχή βοήθειας προς τους μαθητές της Ραψάνης θα πρέπει να στηριχτεί καταρχήν στην εκμίσθωση του ακινήτου και, αν αυτό δεν είναι δυνατόν, τότε να προχωρήσουμε στη διαδικασία της εκποίησης.

Η Δ. Ε απευθύνθηκε στην Κτηματική Υπηρεσία, αρμόδια Υπηρεσία για τις εκμισθώσεις ακινήτων του δημοσίου, η οποία και αποφάνθηκε, μετά από μελέτη του αρμόδιου μηχανικού, ότι επειδή το οίκημα είναι παλαιό (1930), απαιτούνται εργασίες συντήρησης πιθανού κόστους άνω των 150.000 ευρώ. Πώς όμως θα εξευρεθεί το ποσό αυτό;

Η Δ. Ε απευθύνθηκε, εν τέλει, στην Υπηρεσία Κληροδοτημάτων της Περιφέρειας Θεσσαλίας και ζήτησε την έγκριση για την εκποίηση του ακινήτου (πράξη 4/1.3.2007). Η Υπηρεσία Κληροδοτημάτων ενέκρινε την εκποίηση του ακινήτου, όχι όμως και την πώληση με αντιπαροχή, αφού αυτό δεν προβλέπεται από το ιδρυτικό καταστατικό. Σύμφωνα με το ν. 155/1976, για να δοθεί το ακίνητο για αντιπαροχή ή για να αγοραστούν άλλα ακίνητα, με τα χρήματα που θα εισπραχθούν από την πώληση, απαιτείται απόφαση του Εφετείου Αθηνών, στο οποίο πρέπει να προσφύγει η Δ. Ε

Μετά από αυτό η Δ. Ε. ετοίμασε το σχετικό φάκελο, ο οποίος περιλαμβάνει : Μελέτη αποτύπωσης του κτιρίου και του περιβάλλοντος χώρου, έκθεση εκτίμησης της αγοραίας αξίας από το ΣΟΕ, Έκθεση της αντικειμενικής αξίας και φυσικά τους όρους της προκήρυξης. Αρχική τιμή εκκίνησης ορίστηκε το ποσό των 3.800.000 ευρώ. Η διαδικασία της εκποίησης είναι η πλειοδοτική ανοιχτή δημοπρασία. Ωστόσο, η σημερινή δυσμενής οικονομική συγκυρία δεν επιτρέπει την πώληση του ακινήτου και επομένως η Δ. Ε θα πρέπει να στραφεί στη διαδικασία της μακροχρόνιας μίσθωσης ή, πράγμα που είναι και το πιθανότερο, να προσφύγει στο Εφετείο για πώληση με αντιπαροχή. Οι επόμενοι μήνες θα δείξουν προς ποια κατεύθυνση θα οδηγηθεί τελικά η Δ. Ε. ώστε το Ίδρυμα να αποκτήσει την οικονομική εκείνη ευχέρεια που απαιτείται, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η βούληση του διαθέτη.